

Lekce 5

Následujících šest *specifikátorů*

ΟΥΗΡ = kolik? jak mnoho?

ΝΙΜ = kdo? který (osoba)?

ΟΥ = co? jaký druh věci?

ΑΩ = který? které?

ΖΑΖ = mnoho, mnozí

ΛΑΛΥ = nějaký, žádný

se může používat samostatně jako zájmena

ΝΙΜ = kdo? **ΖΑΖ** = mnoho, mnozí

nebo můžou specifikovat substantivum anebo adjektivum v *specifier construction*

specifikátor **ἄ-** substantivum/adjektivum

ΝΙΜ ἄ-ΡΩΜΕ = který člověk? která osoba?

ΖΑΖ ἄ-ΡΩΜΕ = mnoho lidí, mnozí lidé

Nevyžaduje se žádný člen, protože specifikátor je na místě členu.

ΖΑΖ ἄ-ΡΩΜΕ = mnoho lidí, mnozí lidé

ΝΙΜ ἄ-ΡΩΜΕ = který člověk?

ΛΑΛΥ ἄ-ΡΩΜΕ = nějaký člověk

V několika výrazech se může použít neurčitý člen **ΟΥ/-ΖΕΝ-** nebo člen **ΚΕ-** s **ΟΥ**, **ΑΩ** a **ΛΑΛΥ**.

ΖΕΝ-ΟΥ ΝΕ = Jaký druh věci (nějaký-co) jsou oni?

ΟΥ-ΛΑΛΥ ΠΕ = To je bezvýznamné (an-anything).

ΚΕ-ΛΑΛΥ ἄΡΩΜΕ = Nějaký jiný člověk (jiný-nějaký-člověk).

Tak i s **ΖΕ** a **ΜΙΝΕ** = druh, typ.

ΟΥ-ΑΩ ἄ-ΖΕ ΠΕ = Jakého druhu (a-which kind) on je?

zodpovězené

ΟΥ-ΤΕΪ-ΖΕ anebo **ΟΥ-ΤΕΪ-ΜΙΝΕ ΠΕ** = On je tohoto druhu, takový, jako toto (pl. **ΖΕΝ-ΤΕΪ-ΖΕ**)

Základní číslovky také patří do třídy specifikátorů. Užívají se samostatně jako zájmena

CNAΥ Η ΦΟΜῚΤ = dvě nebo tři (osoby, věci)

a v *specifier construction*, specifikují substantivum.

ΦΟΜῚΤ ἄ-ΡΩΜΕ = tři lidi/muži

ΦΟΜΤΕ ἄ-CΖΙΜΕ = tři ženy

Číslovky 1-10 a některé jiné se vyskytují ve dvojicích, vyjadřujících mužský a ženský rod, a příslušná forma se vybírá podle rodu substantiva, k němuž se číslovka vztahuje. Písmena alfabety označena vodorovní čárou se používají pro příslušné/zodpovídající číslovky.

Základní číslovky 1-10

		m.	f.
ᾱ	jedna	οἷα	οἷει
ῃ	dvě	σναγ	σῆτε
ῆ	tři	ϖομῆτ	ϖομτε
ᾀ	čtyři	ϗτοογ	ϗτο ϗτοε
ῆ	pět	†ογ	† τε
ῆ	šest	σοογ	σο σοε
ῆ	sedm	σαϖῆ	σαϖε
ῆ	osm	ϖμογῆ	ϖμογνε
ῆ	devět	ϖις	ϖιτε
ῆ	deset	μητ	μητε

Základní číslovky nad deset, ne zaokrouhlené (20, 30 atd.), jsou číslovky složeny z prefixální komponenty (desítky, dvacítky, atd.) a finální komponenty (-jedna, -dvě, atd.). Např: **χογτ-ϖομτε** (20 + 3) = 23, **μητ-ϖομτε** (10 + 3) = 13.

		zaokrouhlená čísla	prefixální komponenty
ῆ	deset	m. μητ f. μητε	μητ-
ῆ	dvacet	χογτ f. χογτε	χογτ-
ῆ	třicet	μααβ f. μααβε	μααβ-
ῆ	čtyřicet	ζμε	ζμε- (ζμετ- před αϗτε a ασε)
ῆ	padesát	ταειογ	ταειογ-
ῆ	šedesát	σε	σε- (σετ- před αϗτε a ασε)
ῆ	sedmdesát	ϖϑε	ϖϑε-
ῆ	osmdesát	ζμενε	ζμενε- (ζμενετ- před αϗτε a ασε)
ῆ	devadesát	πσταιογ	πσταιογ-

Koncové komponenty

...ᾱ	...-jedna	m. -οἷε f. -οἷει
...ῃ	...-dvě	m. -σνοογς f. -σνοογσε
...ῆ	...-tři	-ϖομτε
...ᾀ	...-čtyři	-αϗτε
...ῆ	...-pět	-τη
...ῆ	...-šest	-ασε
...ῆ	...-sedm	-σαϖε
...ῆ	...-osm	m. -ϖμῆη f. -ϖμῆνε
...ῆ	...-devět	m. -ϖις f. -ϖιτε

Stovky:

ῆ	(100)	ϖε
ῆ	(200)	ϖητ
ῆ	(300)	ϖμητ-ϖε

᾿	(400)	ϞΤΟΟΥ ᾿-ΨΕ ϞΤΕΥ ᾿-ΨΕ
ᾰ	(500)	†ΟΥ ᾿ΨΕ
ᾱ	(600)	ϞΟΥ ᾿ΨΕ
ᾲ	(700)	ϞΑΨᾰ ᾿ΨΕ
ᾳ	(800)	ΨΜΟΥΝ ᾿ΨΕ
ᾴ	(900)	ΨΙϞ ᾿ΨΕ

Tisíce:

(1000)	ΨΟ
(2000)	ΨΟ ϞΝΑΥ
(3000)	ΨΟΜ᾿Τ ᾿ΨΟ ΨΜ᾿Τ ᾿ΨΟ
(6000)	ϞΕΥΨΟ

Deset tisíc: ΤΒΑ je subst. mask.

Μ᾿ΤϞΝΟΟΥϞ ᾿ΤΒΑ (120 000)
ΨΗΤ ᾿ΤΒΑ (2 000 000)

Konstruktivní formy:

3	ΨΜ(Ν)Τ-
4	ϞΤΟ(Ο)Υ- ϞΤΕΥ-
6	ϞΕΥ-
10	Μ᾿Τ-
20	ΧΟΥΤ-
30	ΜΑ(Α)Β-
80	ϞΜ(Ε)ΝΕ-
90	ΨΑΙΤ-

Složené číslovky jdou od nejvyššího po nejmenší: Μ᾿Τ-ϞΝΟΟΥϞ ᾿-ΨΕ Μ᾿-ϞΕ (deset-a-dvě sto(vky) a šedesát) = ϞϞϞ 1260.

ΨΙϞ ᾿ΨΟ ΑΥΨ ΨΜΟΥ ᾿ΨΕ ΑΥΨ ΨϞΕ Μ᾿ ΨΙϞ (9879)

Podobně jako u jiných specifikátorů nevyžaduje se žádný člen, protože základní číslovka nahrazuje člen.

ΨΟΜ᾿Τ ᾿-ΡΩΜΕ = tři lidi/muži

ΨΟΜΤΕ ᾿-ϞΖΙΜΕ = tři ženy

Avšak základní číslovky jsou kompatibilní se *singulárním* určitým členem π-/τ- (pouze singulár!), ačkoli jejich význam (od „dvou“ nahoru) je plurální. (Plurální určitý člen se u číslovek *neuvžívá*.)

π-ΨΟΜ᾿Τ = (ti/ty) tři

πεϞ-ΨΟΜ᾿Τ ᾿ΜΑΘΗΤϞ = jeho tři učedníci

τ-ΨΟΜΤΕ ᾿-ϞΖΙΜΕ = tři ženy

Kromě toho se základní číslovky mohou používat s členem κε-„jiný“.

κε-ΨΟΜ᾿Τ = jiní tři, tři další

κε-ϖομῆντ ἄρᖓε = jiní tři lidi, tři další lidi

Zvláštní plurální formy substantiv se u základních číslovek nevykytují.

Jedna a dvě se obvykle nevyskytují v specifier construction.

- a) *Jeden/jedna se obvykle vyjadřuje neurčitým členem ογ-.*
- b) *Dvě (m. ϖναγ, f. ϖῆτε) obvykle následuje po substantivu, které kvantifikuje, jako oddělená složka.*

ρᖓε ϖναγ = dva muži

π-ρᖓε ϖναγ = ti dva muži

ϖῆτε ϖῆτε = dvě ženy

τε-ϖῆτε ϖῆτε = ty dvě ženy

Řadové číslovky

Tvoří se pomocí prefixu μεζ- přidanému k základním číslovkám od 2 nahoru. (*První se vyjadřuje adjektivem ϖορῆ, ϖορπε.*) se objevuje jak s π- tak i s τ-. Užívá se jako adjektivum (L 4). Když má základní číslovka mask. a fem. formy, vybírá se příslušný člen.

π-μεζ-ϖναγ = ten druhý muž, ten druhý.

τ-μεζ-ϖῆτε = ta druhá žena, ta druhá.

π-μεζ-ϖομῆντ ἄ-εγαγγελιον = to třetí evangelium.

τ-μεζ-ϖομτε ἄ-ϖῆτε = ta třetí žena.

πα-μεζ-ῆμε ἄ-ῆοογ μῆ-τα-μεζ-ῆμε ἄ-ογϖη = můj čtyřicátý den a moje čtyřicátá noc.

Zeměpis

π-μα	místo
τ-πε, pl. πηγε	nebe, nebesa
π-εσντ	dno, spodek
π-καζ	země
*θαλασσα, ῆαλασσα	moře
τε-ῆη, pl. ῆοογε	cesta
τ-μητε	střed, prostředek
π-τοογ, pl. τογεη	hora
πε-κρο	břeh, pobřeží
*π-κοσμος	svět

Lidská bytost

π-ραν	jméno
*π-ϖμα	tělo
*τ-σαρξ	tělo, maso
πε-σνοϖ	krev
π-μεεγε	myšlenka
π-ῆητ	srdce, mysl
τε-σμη	hlas

τ-απε, pl. απηγε	hlava
π-βαλ	oko
π-ζο	tvář
τ-βιχ	ruka
τ-οϋναμ	pravice, pravá ruka
τε-ζβοϋρ	levice, levá ruka
τ-οϋερητε	noha

Klasifikace (většinou se vyskytuje v adverbiálních výrazech)¹

τ-ζε (θε)	způsob
τ-μινε	druh, kvalita, způsob

A.

- αϷ $\bar{\mu}$ -μα. πεϊ-μα.
- αϷ $\bar{\nu}$ -καζ. πεϥ-καζ.
- νιμ $\bar{\nu}$ -ρωμε πε. π- $\bar{\rho}$ ρο $\bar{\nu}$ -τ-πε πε. π- $\bar{\rho}$ ρο πε $\bar{\nu}$ -τ-πε.
- $\bar{\nu}$ τε-οϥ-οϥ. αν $\bar{\Gamma}$ -τε-σμη $\bar{\mu}$ -π-χοεις.
- οϥηρ $\bar{\nu}$ -ζηη. ζηη σ $\bar{\nu}$ τε. οϥηρ $\bar{\nu}$ -τοοϥ. ψομ $\bar{\nu}$ τ $\bar{\nu}$ -τοοϥ.
- οϥηρ $\bar{\nu}$ -ςζιμε. ψομτε $\bar{\nu}$ -ςζιμε. ζαζ $\bar{\nu}$ -ραν. λααϥ $\bar{\nu}$ -ραν.
- οϥ $\bar{\mu}$ -πεθοοϥ. τεϊ-μινε $\bar{\mu}$ -πεθοοϥ.
- να-μεεϥε ζεν-λααϥ νε. να-μεεϥε $\bar{\nu}$ -ζεν-λααϥ αν νε. να-μεεϥε νε ζεν-λααϥ.
- μ $\bar{\nu}$ τ-σνοοϥς $\bar{\nu}$ -αποστολος. π-μ $\bar{\nu}$ τ-σνοοϥς $\bar{\nu}$ -αποστολος. πεϣ-μ $\bar{\nu}$ τ-σνοοϥς $\bar{\nu}$ -αποστολος.
- πψομ $\bar{\nu}$ τ $\bar{\nu}$ ζο $\bar{\mu}$ πνοϥτε. τεϊμινε $\bar{\nu}$ ςαρζ.
- τμητε $\bar{\nu}$ νεζιοοϥε. πεςητ $\bar{\nu}$ τεθαλαςςα.

B.

- ψομ $\bar{\nu}$ τ. π-ψομ $\bar{\nu}$ τ.
- ϣτοοϥ. κε-ϣτοοϥ. π-κε-ϣτοοϥ. πεϊ-ϣτοοϥ. πεϊ-κε-ϣτοοϥ.
- πεϣ-κε-σαϷ $\bar{\eta}$ $\bar{\nu}$ -ηϊ. κε-σαϷ $\bar{\eta}$ $\bar{\nu}$ -ηϊ. πεϣ-κε-σαϷ $\bar{\eta}$ $\bar{\nu}$ -ςζιμε. κε-σαϷ $\bar{\eta}$ $\bar{\nu}$ -ςζιμε.
- μ $\bar{\nu}$ τ-οϥε.
- ζμενετ-αϣτε.
- μ $\bar{\nu}$ τηη.
- ϣτοοϥ-ψε μααβ.
- μ $\bar{\nu}$ τ-σνοοϥς $\bar{\nu}$ -ψε μ $\bar{\nu}$ -σε.
- καζ σναϥ.
- απε σ $\bar{\nu}$ τε.
- τεϣ-νοο $\bar{\nu}$ -απε σ $\bar{\nu}$ τε.
- πμεζ-μααβ.
- τμεζταειοϥ.
- πμεζμ $\bar{\nu}$ τπςνοοϥς $\bar{\nu}$ αποστολος.
- τμεζτ $\bar{\nu}$ οϥ $\bar{\nu}$ ζλλω $\bar{\nu}$ νοοβ.

¹ $\bar{\nu}$ -τεϊ-ζε = takto; $\bar{\nu}$ θε $\bar{\nu}$ = jako; $\bar{\nu}$ -τεϣ-ζε = jako on.